

Oslo kommune
Byrådsavdeling for kultur og utdanning

Kunnskapsdepartementet
postmottak@kd.dep.no

Dato: 16.02.2011

Deres ref:

Vår ref (saksnr):

Saksbeh:

Arkivkode:

201004368-15

Tone Skodvin, 23461927

323

**OSLO KOMMUNES HØRINGSUTTALELSE NOU 2010: 8
MED FORSKERTRANG OG LEKELYST**

Vedlagt oversendes etter avtale om utsatt høringsfrist, Oslo kommunes høringsuttalelse om NOU 2010:8 Med forskertrang og lekelyst systematisk pedagogisk tilbud til alle førskolebarn.

Høringsuttalelsen er avgitt av byråd for kultur og utdanning på delegert fullmakt.

Med hilsen

Kristin Morken
seksjonssjef

Ole Christian Melhus
seksjonssjef

Godkjent og ekspedert elektronisk

Vedlegg: Byrådets sak 4/ 2011

Kopi til: Bydelene 1 - 15
Utdanningsetaten

Byrådets sak nr.: 4/2011
Vedtaksdato: 11.02.2011

Vår ref. (saksnr.): 201004368-10
Arkivkode: 323

HØRING NOU 2010: 8 - MED FORSKERTRANG OG LEKELYST - OSLO KOMMUNES HØRINGSUTTALELSE

Saksfremstilling:

I brev fra Kunnskapsdepartementet 29.10.10 inviteres kommunen til å avgi høringsuttalelse til NOU 2010: 8 Med forskertrang og lekelyst – Systematisk pedagogisk tilbud til alle førskolebarn. Innstillingen er avgitt av Utvalget om pedagogisk tilbud til førskolebarn (Brennautvalget) som ble oppnevnt ved kongelig resolusjon 19.06.2009.

Oslo kommune er svært opptatt av den videre utvikling av barnehagens innhold, kvalitative forbedring av barnehagen, styrking av barnehagen som læringsarena og samarbeidet barnehage – skole. Det vises i denne sammenheng til prosjektet Oslobarnehagen som omtales under punktet Kvalitet i barnehagen.

Situasjonen i barnehagene er betydelig endret etter at målet om full dekning ble nådd i august 2009. Antall barn i barnehagene i alle bydeler i Oslo kommune øker hvert år. I Oslo har andelen barnehagebarn i alderen 1 — 5 økt fra 71,6 % i 2004 til 79,9 % i 2007. For 4- og 5-åringer er andelen barn i barnehage i samme periode økt fra 91,1 % til 94,5 %.

Oslo kommune mener det er viktig å legge til rette for et godt barnehagetilbud til alle barn, men også for spesiell oppfølging av barn med særlige behov, være seg fysiske årsaker, funksjonsårsaker eller sosial eller etnisk bakgrunn. Barnehagen kan ha betydning for barns sosiale mobilitet senere i livet, og Oslo kommune viser også til Fordelingsutvalget som påpeker at deltakelse i barnehage ser ut til å ha en positiv påvirkning på barns fremtidige utdanning og yrkesaktivitet.

Oslo kommune viser til at byrådet i byrådssak 239/10, 20.10.2010 "Forsterket innsats på skoler med høy andel minoritets elever" omtaler betydningen av styrket språkspråkoppplæring i barnehagen og utvikling av norskferdigheter før skolestart.

Høringsprosessen

Oslo kommune har sendt NOUen på høring til samtlige 15 bydeler. Innkomne synspunkter er innarbeidet i foreliggende høringsuttalelse.

Vedtakskompetanse:

Oslo kommunes høringsuttalelse avgis av byråden for kultur og utdanning etter delegert fullmakt,

jf. bystyrets vedtak 30.05.2001 sak 218 og byrådets vedtak 03.07.2001 sak 1360 *Delegasjon av myndighet til å avgi høringsuttalelser på kommunens vegne.*

Vedtak:

Oslo kommune avgir følgende høringsuttalelse til innstilling fra utvalget om pedagogisk tilbud til førskolebarn, NOU 2010:8.

Oslo kommune vil først gi en overordnet kommentar til viktige generelle føringer i innstillingen, før enkelte av forslagene som fremmes i kapitlene, kommenteres særskilt.

Tidlig innsats

For Oslo kommune er språkutvikling i barnehagen særlig viktig, noe som må sees i forhold til den flerkulturelle befolkningen i hovedstaden, og spesielt barnegenerasjonenes sammensetning og mangfoldige språkbakgrunn. Kommunen har i flere år gitt tilskudd til bydelene for egne språkstimuleringstiltak for barn i barnehagealder, og vil fortsatt legge vekt på betydningen av språktiltak for denne gruppen. Dette ble også omtalt i kommunens høringsuttalelse til NOU 2010:7 *Mangfold og mestring*. Denne siste meldingen prioriterer tidlig innsats i alle ledd og understreker betydningen av barnehagen som et første sted å lære seg norsk språk. Dette har særlig betydning for når barn med minoritetsbakgrunn begynner i skolen, slik at de er godt språklig rustet til skolestart. Tidlig innsats og språkopplæring i barnehagene skal etter kommunens syn, bidra til at færre barn starter på skolen med dårlig språkkunnskap og -ferdigheter i norsk.

Kvalitet i barnehagen

Oslo kommune mener det er svært viktig å styrke barnehagen som læringsarena, og at det i forbindelse med endringer av rammeplanen må vurderes innføring av læringsmål og kartleggingstiltak for å sikre god utvikling av barns ferdigheter før skolestart. Dette gjelder særlig knyttet til språkopplæring og utvikling norskferdigheter.

Oslo kommune vil derfor fremover legge særlig vekt på å heve kvaliteten i alle barnehagene og har etablert prosjektet "Oslobarnehagen" i august 2010. Prosjektets hovedmålsetting er å styrke barnehagen som læringsarena med vekt på utvikling av norskferdigheter før skolestart, samt rutiner for samarbeid med og overgang til skolene. Følgende premisser er lagt til grunn for prosjektet:

- Barna som trenger det, skal få tilbud om plass i barnehage. Dette innebærer satsing på barnehagetilbud framfor nye enkeltstående tilbud rettet mot denne målgruppen.
- Barnas ferdigheter skal utvikles i trygge, omsorgsfulle omgivelser, der lek er et viktig element.
- Oslos barn skal i større grad utvikle tilstrekkelige kunnskaper og ferdigheter før skolestart og en nysgjerrighet på å lære mer. Det er spesielt viktig at barna tilegner seg grunnleggende norskkunnskaper slik at de møter mest mulig forberedt til skolestart.
- Gjennom et felles kvalitetsstyringssystem og kvalitetsstandard for alle barnehagene skal barna og deres foresatte sikres barnehagetilbud over et visst minstenivå, uten at det går utover mangfoldet i barnehagetilbudet mht. pedagogiske metoder og tilpasning til det enkelte barns behov.
- Tilgjengelig informasjon til foresatte, barnehageansatte, eiere, skolene og bydelene om kvaliteten i hver enkelt barnehage skal bidra til ytterligere kvalitetsutvikling.
- Det skal utarbeides felles rutiner for samarbeid og informasjonsoverføring mellom barnehager og skoler i Oslo slik at alle barn sikres et best mulig utgangspunkt for videre læring og utvikling. Dette betyr at barnet og dets foresatte er forberedt på de endringene

overgangen til skolen innebærer, og at skolen er forberedt på å ta imot det enkelte barn med de individuelle forutsetningene barnet har.

Kapittel 12 Utvalgets anbefalinger:

12.1 Utvalgets forslag:

- Utvalget anbefaler at barnehagetilbudet fortsatt skal være frivillig

Oslo kommunes kommentarer:

Oslo kommune støtter forslaget, obligatorisk barnehage støttes ikke.

12.2 Utvalgets forslag:

- Utvalget foreslår 20 timer gratis barnehage i uken for alle barn i alderen 3-5 år

Oslo kommunes kommentarer:

Oslo kommune støtter ikke forslaget om 20 timers gratis kjernetid for *alle* barn. Et tilbud om gratis kjernetid må være målrettet til barnegrupper som ansees å ha stort utbytte av tilbudet, og skal være rettet mot befolkningsgrupper som har sosioøkonomisk eller etnisk bakgrunn som indikerer slike behov. Gratis kjernetid må etter kommunens syn sees i sammenheng og følges opp med språkstimerings- og språkopplæring for deltakende barn. Et målrettet tilbud om gratis kjernetid til noen grupper, vil redusere utgiftene til tiltaket betydelig og gjøre det mer realistisk å innføre forslaget. Oslo kommune forutsetter at kommunen refunderes utgiftene ifm med fremtidig gratis kjernetid.

12.3 Utvalgets forslag:

- Utvalget foreslår at tilbudet gis innenfor det ordinære barnhagetilbudet

Oslo kommunes kommentarer:

Oslo kommune sier seg enig i at det ikke skal opprettes egne gratis tilbud utenfor barnehagen, men påpeker at tilbud som åpen barnehage er et egnet rekrutteringstiltak for familier som av ulike årsaker ikke vil benytte det ordinære barnehagetilbudet. Det vises for øvrig til omtale av prosjekt Oslobarnhagen ovenfor.

12.3.1 Utvalgets forslag:

- Utvalget anbefaler at alle barnehager skal ha tilknytning til et tverrfaglige samarbeidsteam

Oslo kommunes kommentarer:

Forslaget støttes. Kontakt med tverrfaglige samarbeidsteam innen kommunen vil styrke oppfølgingen av det enkelte barnet, bidra til å styrke barnehagens vurderings- og kartleggingsarbeid og derved også personalets kompetanse. Bydel Gamle Oslo viser til at de har etablert små samtaleteam som som deltar i samtaler med foresatte og støtter gjennomføringen av bekymringssamtaler.

12.3.2 Utvalgets forslag:

- Utvalget anbefaler at kommunen via helsestasjonen og andre instanser gir informasjon til foreldre om betydningen av å gå i barnehagen
- Utvalget foreslår at det opprettes en egen foreldreportal på internett
- Utvalget foreslår å lovfeste kommunale foreldreutvalg for barnehagene

Oslo kommunes kommentarer:

Oslo kommune mener at alle kommunale instanser som er i samhandling med småbarnsfamilier bør omtale fordelene ved bruk av barnehage. Dette gjelder særlig familier med flerkulturell bakgrunn som ikke er vant med å bruke systematiske dagtilbud til barn under skolealder.

Forslaget om foreldreportal støttes, men en slik portal må være tilgjengelig på flere språk.

Oslo kommune støtter forslaget om å lovfeste foreldreutvalg for barnehagene og viser til at dette ble foreslått av Oslo kommune i brev til Kunnskapsdepartementet av 20.08.2007.

12.4.1 Utvalgets forslag:

- Utvalget foreslår at det i rammeplanen i tillegg til mål knyttet til fagområdene også settes mål for barnehagens arbeid med lek, omsorg og sosial kompetanse
- Utvalget foreslår at det i rammeplanen settes mål for hva det enkelte barn skal utvikle av basiskompetanse

Oslo kommunes kommentarer:

Oslo kommune støtter at rammeplanen operasjonaliserer arbeidet barnehagene skal gjøre innenfor de 7 fagområdene. Det gjelder særlig forventet effekt og utbytte barna får i barnehagen. Oslo kommune støtter derfor at "basiskompetanse" defineres og at basiskompetanse beskriver forventet læringsutbytte for barna. Se også kommunens kommentar til 12.4.3.

Det vises for øvrig til omtalen av prosjektet Oslobarnehagen. Dette er en prioritert oppfølging av kommunens langvarige satsing på språkstimulering og –utvikling i barnehager og skoler.

12.4.2 Utvalgets forslag:

- Utvalget foreslår at rammeplanen må bli tydeligere på kravet om progresjon i barns læring og utvikling
- Utvalget foreslår at det i rammeplanen må stilles krav om likt fokus på formelle og uformelle læringssituasjoner i barnehagen

Oslo kommunes kommentarer:

Forslaget støttes og sees i sammenheng med kommentaren til 12.4.1. Det vises også til omtale av prosjekt Oslobarnehagen ovenfor. Rammeplanen må i større grad beskrive progresjon og kjennetegn hos barn som følge av formelle læringstiltak i barnehagen.

Når det gjelder kravet til formelle og uformelle læringssituasjoner, mener Oslo kommune at det lager et u hensiktsmessig skille med tanke på den allsidige læringen som skjer i samværet mellom barn og personale i dagliglivet i barnehagen, og støtter ikke dette forslaget.

12.4.3 Utvalgets forslag:

- Utvalget foreslår at det i rammeplanen må tydeliggjøres hva innholdet i de skoleforberedende aktivitetene skal være

Oslo kommunes kommentarer:

Oslo støtter dette forslaget og imøteser en konkretisering av skoleforeberedende aktiviteter i rammeplanen. Dette har særlig betydningen fordi barnehagen etter kommunens oppfatning er det første leddet i et utdanningsløp der læringsinstitusjonene bygger på hverandre. I denne sammenheng er det spesielt viktig at de skoleforberedende aktivitetene er godt beskrevet. Se for øvrig kommentaren til 12.4.5 og omtalen av prosjekt Oslobarnehagen ovenfor.

12.4.4. Utvalgets forslag:

- Utvalget foreslår at alle barnehager må ta i bruk en tretrinnsmodell for med systematisk identifisering og oppfølging av barn med særlige behov

12.4.5 Særmerknad: Vi foreslår derfor at det blir foretatt kartlegging av femåringene våren før skolestart.

Oslo kommunes kommentarer:

Oslo kommune støtter forslaget om en tretrinnsmodell bestående av vurdering, kartlegging og testing for barn der man vurderer å sette inn tiltak i løpet av barnehagetiden og vil påpeke at noen bydeler allerede arbeider etter en slik modell.

Oslo kommune støtter særmerknaden fra 4 medlemmer i utvalget. En konsekvens av at barnehagen sees som en del av utdanningskjeden, er at barnehagen skal ha systematisert kartleggingsmateriale som kan formidles ifm overgang barnehage - skole når barna er 5 år. Oslo kommune viser igjen til at læringsmål og kartleggingsrutiner kan være nødvendige bestanddeler i et forpliktende samarbeid mellom ulike læringsinstitusjoner. På denne bakgrunn mener Oslo kommune at barnehagen som læringsarena må vektlegges når rammeplanen omarbeides og forankres i barnehageloven, jf. også omtale av prosjekt Oslobarnehagen ovenfor.

12.5 Utvalgets forslag:

- Utvalget foreslår at det innføres et varig system for etter- og videreutdanning for ansatte i barnehagesektoren
- 50 % av de ansatte i barnehagen må ha førskoleutdanning eller annen tilsvarende pedagogisk utdanning
- Utvalget foreslår at muligheten til dispensasjon fra utdanningskravet må innskrenkes
- Utvalget anbefaler et betydelig lønnsloft til førskolelærere for å sikre kvalifisert personell i barnehagen og rekruttering til førskolelærerutdanningen

Oslo kommunes kommentarer:

Oslo kommune støtter at det innføres et system for etter- og videreutdanning av ansatte. I forbindelse med de siste læreplanreformene i skoleverket, har systematisert etter- og videreutdanning vært en integrert del av implementeringen. Slik bør det også være i barnehagesektoren. Oslo kommune forventer at kostnadene ifm slik utdanning legges inn i overføringene fra stat til kommune.

Oslo kommune støtter ikke at det på sikt bør være et mål at inntil 50 % av de ansatte skal ha førskolelærerutdanning. Oslo kommune mener at det bør åpnes for at flere yrkesgrupper kan arbeide i barnehagen og ønsker ikke at fordelingen av ansattes utdanning deltaljreguleres på denne måten.

Oslo kommune mener at kravene til førskolelærerutdanningen må styrkes. Det vises også til NOKUTs evaluering av førskolelærerutdanningen i Norge 2010. Den sakkyndige komiteen som har foretatt evalueringen mener det er nødvendig å se på rammeplanen for utdanningen. Områder av stor samfunnsmessig og førskolepedagogisk betydning som allerede er nevnt i dagens rammeplan, får ikke helt innpass i utdanningen. Det gjelder tema som små barn og deres læring, problemstillinger knyttet til språk og språkopplæring og til det økende kulturelle mangfoldet i en barnehage hvor nå tre firedeler av alle barn i førskolealder tilbringer dagen.

Når det gjelder muligheten til å innskrenke på antal dispensasjoner utdanningskravet til førskolelærere, kan Oslo kommune ikke se når dette kan gjennomføres på lokalt eller nasjonalt nivå. Den omfattende utbyggingen av barnehageplasser, nedgangen i antall utdannede førskolelærere de siste årene og frafallsandelen blant yrkesaktive førskolelærere, gjør dette lite realistisk i overskuelig fremtid.

Oslo kommune har samarbeidet med HiO om arbeidsplassbasert opplæring og utvider det til også å omfatte ansatte i private barnehager fom 2011, men tiltaket dekker ikke kommunens behov for førskolelærere. Oslo kommune viser til at rett til barnehage etter 01.08.2009 har medført førskolelærermangel i svært mange kommuner. Oslo kommune mener at det på statlig nivå må gjøres en betydelig innsats for å øke rekrutteringen til førskolelæreryrket og sikre gode utdanningstilbud i årene som kommer.

Oslo kommune har hatt førskolelærere som en av de prioriterte gruppene i hovedtariffoppgjøret de siste årene.

12.6 Utvalgets forslag:

- Utvalget foreslår at det innføres en plikt til samarbeid mellom barnehage og skoler i regelverk og planverk for både barnehage og grunnopplæringen
- Utvalget foreslår at kommunen pålegges å lage en overordnet plan for hvordan sammenheng mellom barnehage og skole skal sikres og overgangen skal bli best mulig for barna

Oslo kommunes kommentarer:

Oslo kommune viser til høringsuttalelse avgitt til NOU 2010:7 Mangfold og mestring, om å hjemle overføringen av informasjon mellom barnehage og skole i barnehage- og opplæringsloven. En konsekvens av å regulere informasjonsoverføringen mellom disse to institusjonene, er at plikten for institusjonene til å samarbeide også innarbeides i lovene.

Oslo kommune støtter også forslaget om at kommunen lager en overordnet plan for sammenheng og overgang mellom barnehage og skole. Prosjektet Oslobarnehagen skal utarbeide forpliktende rutiner for samarbeid og overgang mellom barnehage og skole i Oslo kommune.

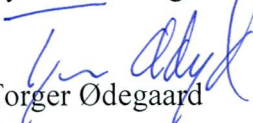
Utvalgets forslag:

- Utvalget foreslår at kommunenes tilsyn av barnehagenes styrkes gjennom sterkere nasjonale føringer

Oslo kommunes kommentarer:

Oslo kommune støtter forslaget, og viser til at tydeligere kvalitetskrav bør kunne følges opp med sanksjonsmuligheter når kravene ikke møtes. Det bør legges til rette for at den enkelte kommune har handlingsrom til å organisere tilsynsfunksjonen, men Oslo kommune mener også at det i de nasjonale føringene bør skilles mellom tilsynsansvar og bestiller-/driftsansvar for barnehagene. Oslo kommune viser til at andre land har sett nødvendigheten av å skille ut tilsynsfunksjonen i en egen uavhengig virksomhet.

Byrådsavdeling for kultur og utdanning

Torger Ødegaard